

V Bruseli 29. novembra 2022
(OR. en)

15381/22

CULT 126
AUDIO 127
SOC 658
SUSTDEV 209
SAN 631
EDUC 411

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Delegácie

Č. predch. dok.: 14436/22 COR 1

Predmet: Uznesenie Rady o pracovnom pláne EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026

Delegáciám v prílohe zasielame uznesenie Rady o pracovnom pláne EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026, ktoré Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) schválila na zasadnutí 29. novembra 2022.

UZNESENIE RADY O PRACOVNOM PLÁNE EÚ PRE KULTÚRU NA ROKY 2023 – 2026

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

UZNÁVAJÚC

- skutočnosť, že kultúra je nekonečným zdrojom inšpirácie a inovácie, odrazom ľudstva a estetiky, naším spoločným jazykom a dedičstvom a základnou súčasťou našich identít a komunit,
- úlohu kultúry ako neoddeliteľného prvku udržateľného rozvoja a pozitívnej spoločenskej transformácie,
- rastúci význam hodnôt EÚ vrátane slobody prejavu a tvorby,
- príspevok kultúrnych a kreatívnych sektorov k zamestnanosti a hospodárstvu EÚ;
- úlohu kultúry vo vonkajších vzťahoch EÚ a pri spolupráci s inými medzinárodnými orgánmi, najmä s Radou Európy a UNESCO,
- predchádzajúce pracovné plány Rady pre kultúru a dosiahnuté výsledky,

SO ZRETEĽOM NA

- prebiehajúcu vojnu Ruska proti Ukrajine, kandidátskej krajine EÚ, ktorá predstavuje zjavné porušenie medzinárodného práva a útok na ľudské práva a základné hodnoty a zásady EÚ, a hrozí zničením bohatého kultúrneho života a dedičstva Ukrajiny, pričom spôsobila najväčšie vysídľovanie občanov v Európe od druhej svetovej vojny a alarmujúcu energetickú krízu,
- vážny vplyv pandémie COVID-19 na spoločnosť ako celok, na každého jednotlivca a na mnohé hospodárske odvetvia, najmä kultúrne a kreatívne sektory, z ktorých mnohé naďalej trpia jej dôsledkami,
- zrýchlenie tempa zmeny klímy, stratu biodiverzity a následnú potrebu zintenzívniť prechod na udržateľnosť, ktorý môže kultúra urýchliť zvyšovaním povedomia, tvorivosťou a inováciou,
- prebiehajúce procesy, ako je digitalizácia, a pretrvávajúce výzvy, ku ktorým patria napríklad osobitné pracovné podmienky umelcov, tvorcov a kultúrnych pracovníkov,

PRIPOMÍNAJÚC

- hlavné politické dokumenty uvedené v prílohe II k tomuto uzneseniu,
- význam začlenenia kultúrneho rozmeru do všetkých príslušných oblastí politiky, programov a iniciatív a potrebu väčšej súčinnosti,
- úsilie vynaložené na rozvoj a vykonávanie strategického prístupu EÚ v oblasti medzinárodných kultúrnych vzťahov,

SÚHLASÍ

s nasledovnými najdôležitejšími prioritami z hľadiska ich príspevku k posilneniu európskej kultúrnej spolupráce, podpore kultúrnej rozmanitosti a vytváraniu európskej pridanej hodnoty a so zreteľom na potrebu spoločných opatrení v nasledujúcich štyroch rokoch, pričom sa vezmú na vedomie hlavné výzvy a náležite sa zohľadnia zásady subsidiarity a proporcionality:

- a) *umelci a kultúrni pracovníci: posilnenie kultúrnych a kreatívnych sektorov;*
- b) *kultúra pre ľudí: podpora účasti na kultúrnom živote a úlohy kultúry v spoločnosti;*
- c) *kultúra pre planétu: využitie potenciálu kultúry;*
- d) *kultúra v záujme partnerstiev spoločnej tvorby: posilnenie kultúrneho rozmeru vonkajších vzťahov EÚ.*

VYZÝVA KOMISIU A VYSOKÉHO PREDSTAVITEĽA ÚNIE PRE ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH OBLASTÍ
PÔSOBNOSTI A S NÁLEŽITÝM ZRETEĽOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY

- na základe dobrovoľných písomných príspevkov členských štátov do apríla 2026 vypracovali pracovný dokument, ktorý bude obsahovať predbežné hlavné zistenia týkajúce sa vykonávania tohto pracovného plánu EÚ a do júna 2026 prijali záverečnú správu,
- na základe predchádzajúcich konzultácií s členskými štátmi a zainteresovanými stranami zvažili navrhnutie strategického rámca EÚ pre kultúru, ktorý bude odrážať hlavné zásady stanovené v prílohe I a zameria sa na strategické uplatňovanie perspektívy kultúrnej politiky a kultúrnych hodnôt vo všetkých príslušných politikách, programoch a iniciatívach EÚ. V pracovných plánoch EÚ pre kultúru sa budú naďalej stanovovať priority a identifikovať konkrétne opatrenia v oblasti kultúrnej spolupráce na európskej úrovni.

I. HLAVNÉ ZÁSADY

Pracovný plán EÚ pre kultúru je založený na týchto hlavných zásadách:

- kultúra vrátane kultúrneho dedičstva má vlastnú hodnotu a prispieva k upevňovaniu európskej identity,
- kultúrna a jazyková rozmanitosť sú hlavným bohatstvom EÚ a je potrebné ich rešpektovať, podporovať a posilňovať, a to aj prostredníctvom mobility a obehu diel,
- sloboda umeleckého prejavu a tvorivosti majú zásadný význam pre schopnosť ľudí riešiť výzvy, kriticky a invenčne myslieť a inovovať a je nevyhnutné ich povzbudzovať a podporovať všetkými náležitými spôsobmi,
- kultúrna rozmanitosť a medzikultúrny dialóg sú nevyhnutné z hľadiska presadzovania a ochrany ľudských práv, podporujú vzájomné porozumenie, pomáhajú predchádzať konfliktom a riešiť ich a podporujú zmierenie, mier a medzinárodnú stabilitu a akékoľvek zneužívanie kultúry s cieľom šíriť vojnovú propagandu a dezinformácie a podnecovať nenávisť je nezlučiteľné so základnými hodnotami a zásadami EÚ.
- kultúra významne prispieva k udržateľnému rozvoju, hospodárstvu a sociálnemu začleneniu a posilňuje územnú súdržnosť.
- kultúra má potenciál podporovať rovnosť a vzájomný rešpekt a bojovať proti všetkým formám násilia, diskriminácie, neznášanlivosti a predsudkov,
- vykonávanie plánu by sa malo podporiť optimalizovaným využívaním kvalitných údajov a štatistík.

II. PRIORITNÉ OBLASTI

a) Umelci a kultúrni pracovníci: posilnenie kultúrnych a kreatívnych sektorov

Kultúrny a kreatívny ekosystém je nepredstaviteľný bez ľudí, ktorí vytvárajú kultúrny obsah v nespočetných formách: umelcov a iných kultúrnych a kreatívnych pracovníkov, inštitúcií a organizácií. Preto sa nemožno zaoberať bez silných kultúrnych a kreatívnych sektorov.

Je pre ne však charakteristická samostatná zárobková činnosť, malé podniky a mikropodniky, vysoká úroveň konkurencie a rozdrobené trhy. Kariéra umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov sa zvyčajne zakladá na projektoch a majú vysokú mobilitu. Často majú nepravidelný a nepredvídateľný príjem a aby si zarobili na živobytie, kombinujú viacero zamestnaní.

Kultúrne a kreatívne sektory preukázali počas pandémie COVID-19 veľkú prispôsobivosť a inovatívnosť. Napriek tomu vážne utrpeli a dôsledky pandémie stále pociťujú.

Na pozadí prebiehajúcej ruskej invázie na Ukrajinu a jej dôsledkov pre kultúrny a kreatívny ekosystém výraznejšie vidno zásadnú úlohu kultúrnych aktérov v demokratických spoločnostiach a potrebu chrániť slobodu umeleckého prejavu, ktorá je pod čoraz väčším tlakom.

Viac ako kedykoľvek predtým je teraz naliehavo potrebné naďalej posilňovať odolnosť kultúrnych a kreatívnych sektorov, podporovať ich obnovu a rozmanitosť, podnecovať ich zapojenie do plnenia cieľov udržateľnosti, využívať nové trendy, ktoré pandémia urýchlila, a to aj v digitálnom prostredí, a zabezpečiť spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých kultúrnych a kreatívnych pracovníkov, aby bolo z tohto nezávislého a dynamického sektora možné počuť viac hlasov.

b) Kultúra pre ľudí: podpora účasti na kultúrnom živote a úlohy kultúry v spoločnosti

Kultúra vrátane kultúrneho dedičstva zohráva kľúčovú úlohu v našich demokraciách a v živote jednotlivcov. Účasť na kultúre a kultúrnom dedičstve, tvorivosti a umení má pozitívny vplyv na ľudí všetkých vekových kategórií a zo všetkých prostredí, zvyšuje kvalitu života ľudí a zlepšuje zdravie a celkový pocit pohody jednotlivcov a komunit. Účasť na kultúrnom živote napomáha sociálnej a územnej súdržnosti, pričom podporuje rešpektovanie kultúrnej a jazykovej rozmanitosti a poskytuje platformu pre otvorený dialóg v rámci občianskej spoločnosti.

Kultúrna a jazyková rozmanitosť patrí medzi kľúčové aktíva Európy, a preto je potrebné ju rešpektovať a podporovať, pričom sa mimoriadna pozornosť musí zamerať na menej používané jazyky. Osobitnú pozornosť treba venovať zabezpečeniu účasti detí a mladých ľudí na kultúrnom živote a ich schopnosti čítať, čím sa podporuje ich tvorivosť a obohacujú ich skúsenosti. Rovnako dôležitý je inkluzívny prístup k zraniteľným a znevýhodneným skupinám.

Kultúrne inštitúcie zohrávajú nenahraditeľnú úlohu pri posilňovaní demokracie a pocitu spoločenskej pohody tým, že oslovujú celú komunitu, poskytujú cenovo dostupný alebo bezplatný prístup k vedomostiam a informáciám, a to v plnom súlade s právami duševného vlastníctva, zvyšujú mediálnu gramotnosť, vytvárajú spoločnú pôdu pre dialóg a diskusiu, čím posilňujú sociálnu integráciu a komunitnú angažovanosť, a v konečnom dôsledku prispievajú k boju proti dezinformáciám, nenávisťným prejavom a falošným správam. Túto úlohu kultúrnych inštitúcií je potrebné ďalej rozvíjať.

V tomto ohľade sa v súčasnom pracovnom pláne venuje osobitná pozornosť podpore rozvoja knižníc. Mnohé knižnice tiež poskytujú pokojné a bezpečné prostredie pre zraniteľné osoby, čo má v súčasnosti osobitný význam vzhľadom na množstvo vysídlených osôb z Ukrajiny a ich potrebu fyzického prístrešia a mentálneho útočiska.

c) Kultúra pre planétu: využitie potenciálu kultúry

Kultúrne a kreatívne ekosystémy v Európe aj mimo nej čelia vážnym hrozbám prírodného aj ľudského pôvodu, pričom najmä zmena klímy má dlhodobý vplyv na európske kultúrne a kreatívne sektory. Kultúrne dedičstvo a kultúrne a kreatívne sektory je nevyhnutné pripraviť na budúce výzvy. Je najvyšší čas konať, pokiaľ ide o pripravenosť na riziká v kultúrnom dedičstve a posilnenie odolnosti kultúrneho dedičstva voči zmene klímy. EÚ bude naďalej a intenzívnejšie bojovať proti nedovolenému obchodovaniu s predmetmi kultúrnej hodnoty.

Kultúra vrátane kultúrneho dedičstva prispieva k prechodu na udržateľnosť, ktorý je potrebný na splnenie cieľov Európskej zelenej dohody a Agendy 2030. V tomto kontexte zohrávajú zásadnú úlohu aj digitálne technológie. Preto je nevyhnutné naďalej posilňovať inováciu v kultúrnych a kreatívnych sektoroch, digitálnu transformáciu a dostupnosť kultúry a kultúrneho dedičstva v digitálnom priestore. Kľúčovú úlohu v tejto súvislosti bude zohrávať ZIS EIT Kultúra a tvorivosť¹. Potrebné je tiež zaujať vyvážený prístup k zastavanému prostrediu. Rozsiahla podpora iniciatívy Nový európsky Bauhaus (NEB) by mohla pomôcť zvýšiť informovanosť o význame kvalitnej architektúry a zastavaného prostredia.

Okrem toho by sa mali zlepšiť výskum a štatistika v oblasti kultúry, aby bolo možné lepšie monitorovať výsledky kultúrnych a kreatívnych sektorov a vypracovať na ich podporu účinné politiky založené na dôkazoch. Eurostat by mal zohrávať ústrednú a čoraz významnejšiu úlohu v spolupráci s inými medzinárodnými a nezávislými organizáciami pôsobiacimi v oblasti výskumu a štatistiky v kultúrnych a kreatívnych sektoroch.

¹ Znalostné a inovačné spoločenstvo Európskeho inovačného a technologického inštitútu (<https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>).

d) Kultúra v záujme partnerstiev spoločnej tvorby: posilnenie kultúrneho rozmeru vonkajších vzťahov EÚ

Kultúrne bohatstvo a kultúrna sloboda Európy, prístup EÚ zdola nahor založený na občianskej spoločnosti a silná angažovanosť EÚ v oblasti spoločnej tvorby sú silným prínosom pre medzinárodné vzťahy z hľadiska budovania udržateľných partnerstiev za rovnakých podmienok. Je veľmi dôležité, aby sa tento potenciál v plnej miere využil nielen zvýšením počtu činností a projektov v oblasti kultúrnej spolupráce, ale aj posilnením ich viditeľnosti a dosahu.

Ruská vojna proti Ukrajine je jasnou známkou postupne sa meniacej geopolitickej situácie, ako aj zneužitia kultúry a dedičstva, ktoré má prispieť k ospravedlneniu vojenskej agresie. V tejto súvislosti môže spoločná kultúrna tvorba v mnohých častiach sveta autenticky podporiť a dôveryhodne sprostredkovať naše európske hodnoty vrátane umeleckých slobôd a kultúrnych práv, čím pomôže obmedziť vplyv autoritárskych systémov.

So zreteľom na budúcnosť našej planéty a spoločný cieľ, ktorým je udržateľnosť, sú potrebné väčšie kultúrne ambície v záujme zmeny a intelektuálny dialóg, ktorý pripravuje pôdu pre spoločné prístupy v duchu Nového európskeho Bauhausu (udržateľnosť, inkluzívnosť, krása). Úzka koordinácia na úrovni EÚ a integrácia kultúry do všetkých relevantných oblastí vonkajšej činnosti EÚ a do vhodných finančných nástrojov budú kľúčom k posilneniu úlohy kultúry vo vonkajších vzťahoch EÚ.

III. VYKONÁVANIE A PRACOVNÉ METÓDY

1. Rada vyzýva členské štáty, Komisiu a, pokiaľ ide o aspekty vonkajšej činnosti, vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, aby spolupracovali na vykonávaní opatrení v rámci pracovného plánu na základe priebežného programu uvedeného v kapitole IV a v prílohe A. Plán v prílohe A je svojou podstatou orientačný a podľa potreby ho vykonajú nadchádzajúce predsedníctva.
2. Očakáva sa, že vďaka pravidelnému dialógu a spolupráci medzi členskými štátmi, inštitúciami EÚ, občianskou spoločnosťou, medzinárodnými organizáciami a partnermi z tretích krajín sa vytvorí holistický prístup, ktorý podporí synergie a v prípade potreby súdržnosť politík, podnieti vzájomné učenie a môže viesť k lepším výsledkom.
3. Realizácia pracovného plánu a vykonávanie programu Kreatívna Európa prostredníctvom jeho ročných pracovných plánov a iných programov a činností súvisiacich s kultúrou by sa mali navzájom synergicky dopĺňať.

4. Pracovný plán EÚ pre kultúru by malo monitorovať predsedníctvo Rady a v prípade potreby ho môže Rada upraviť na základe dosiahnutých výsledkov a/alebo príslušného politického vývoja na európskej alebo medzinárodnej úrovni.
5. Témy v každej prioritnej oblasti sa riešia prostredníctvom viacerých opatrení (kapitola IV) s použitím najvhodnejších pracovných metód. Konečný výsledok každého opatrenia spolu s príslušnou správou, v ktorej sa v prípade potreby uvedú závery a odporúčania, sa predložia výboru pre kultúrne záležitosti a v prípade potreby pracovnej skupine pre audiovizuálnu oblasť a médiá na prerokovanie a prípadné rozhodnutie o ďalších krokoch.
6. Flexibilita ustanovení a vykonávania pracovného plánu EÚ pre kultúru je nevyhnutná na to, aby bolo možné reagovať na súčasné a budúce výzvy a meniace sa politické prostredie.

7. Okrem iného sa môžu použiť tieto pracovné metódy²: otvorená metóda koordinácie (OMK), ad hoc expertné skupiny pod vedením Komisie a okrúhle stoly, činnosti v rámci partnerského učenia, experimentálne a pilotné akcie, stretnutia think-tanku, štúdie, konferencie, hodnotiace semináre alebo iné hodnotiace formáty, dialóg s občianskou spoločnosťou, formálne a neformálne semináre, spoločné iniciatívy s Radou Európy a inými medzinárodnými organizáciami, závery Rady a neformálne stretnutia úradníkov z ministerstiev kultúry a prípadne z iných ministerstiev.

² Všeobecné usmernenia týkajúce sa pracovných metód sa uvádzajú v prílohe B.

IV. AKCIE

V súvislosti s prioritnými oblasťami a pracovnými metódami opísanými v kapitolách II a III sa budú vykonávať tieto opatrenia:

a) Umelci a kultúrni pracovníci: posilnenie kultúrnych a kreatívnych sektorov

• **Postavenie a pracovné podmienky umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov**

Pracovné metódy: nadviazanie na prebiehajúcu skupinu OMK; tematické semináre; prípadná konferencia.

Odôvodnenie: V nadväznosti na expertnú skupinu v rámci OMK sa navrhuje online platforma, ktorá bude poskytovať informácie o pracovných podmienkach umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov v členských štátoch EÚ. Táto platforma bude založená na cenných údajoch a materiáloch zhromaždených aj v spolupráci so sociálnymi partnermi zastúpenými v rôznych sektoroch kultúry a mala by neustále zohľadňovať aktualizácie a nové opatrenia. Okrem toho sa zohľadnia aj témy ako rozmanitosť, mobilita a rodové hľadisko. Pomohlo by to získať informácie o pracovných podmienkach v celej EÚ a lepšie sa vyrovnat' s administratívnymi požiadavkami, pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie a iné aspekty, ako je zdaňovanie. Do úvahy by sa mala vziať aj výmena skúseností v súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti pre túto tematickú oblasť.

Cieľové výsledky: online platforma na umožnenie nepretržitej výmeny informácií a osvedčených postupov medzi zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o zlepšovanie pracovných podmienok umelcov a kreatívnych pracovníkov; zhodnotenie pokroku a práca na konkrétnych odporúčaníach týkajúcich sa postavenia umelca³.

³ <https://en.unesco.org/creativity/governance/status-artist>.

- **Sloboda umeleckého prejavu**

Pracovné metódy: konferencia, po ktorej budú nasledovať súvisiace závery Rady.

Odôvodnenie: Sloboda umeleckého prejavu je základnou súčasťou kultúrnej práce a jej ochrana sa ukázala ako dôležitý prvok pri upevňovaní prepojenia medzi kultúrou a demokraciou. Umelci a zainteresované strany v sektore kultúry čelia novým a čoraz zložitejším výzvam. Preto je nanajvýš dôležité spoločné úsilie s cieľom umožniť umelcom a kultúrnym aktérom slobodne vykonávať svoje povolanie v celej EÚ. Táto otázka sa netýka len podmienok pre umelcov, ale určuje aj to, koho hlasy zaznievajú.

Cieľové výsledky: výmena myšlienok a najlepších postupov prostredníctvom diskusie o rôznych perspektívach a príprave politik s cieľom stimulovať pozitívnu zmenu.

- **Stimulovanie digitálnej transformácie kultúrnych a kreatívnych sektorov**

Pracovné metódy: konferencia, po ktorej budú prípadne nasledovať súvisiace závery Rady.

Odôvodnenie: Digitalizácia viedla v poslednom desaťročí k hĺbkovej transformácii kultúrnych a kreatívnych sektorov. Priniesla zásadné zmeny v spôsobe fungovania pracovníkov v týchto odvetviach a vo vzťahoch medzi nimi samými a s ich publikom. Fragmentácia úsilia a nedostatočná spolupráca vo väčšom rozsahu však bránia dôraznému a pohotovému prístupu k digitálnej transformácii.

Cieľové výsledky: výmena skúseností s cieľom identifikovať najlepšie postupy, ktoré sú prenosné, v snahe podporiť súdržnú a udržateľnú digitálnu transformáciu naprieč všetkými kultúrnymi a kreatívnymi sektormi.

- **Stimulovanie zelenej transformácie kultúrnych a kreatívnych sektorov s osobitným zameraním na energetickú krízu**

Pracovné metódy: seminár(-e)/OMK, hodnotenie energetickej krízy, na účely výmeny najlepších postupov.

Odôvodnenie: Pri zelenej transformácii nemožno zabudnúť na kultúrne a kreatívne sektory. Musia posilniť svoj príspevok k udržateľnej budúcnosti a zohrávať aktívnu úlohu pri zelenej transformácii, opatreniach v oblasti klímy a obnovy Európy s osobitným zameraním na súčasnú energetickú krízu, a to s ohľadom na geografickú rozmanitosť a charakteristiky Únie. Odkúšali sa už rôzne postupy a iniciatívy. Práca v rámci tohto opatrenia by mala odrážať výsledky skupín OMK v oblasti kultúrneho rozmeru udržateľného rozvoja a posilňovania odolnosti kultúrneho dedičstva voči zmene klímy. Mala by sa zohľadniť aj výmena skúseností v súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti pre túto tematickú oblasť.

Cieľové výsledky: výmena skúseností a identifikácia najlepších postupov, ktoré sú prenosné, v kultúrnych a kreatívnych sektoroch (najmä v oblasti scénického umenia, hudby, múzeí, filmovej produkcie), a to aj v súvislosti s kalkulačkami emisií CO₂; podpora kultúrnych a kreatívnych sektorov v ich úsilí o prispôsobenie sa zelenej transformácii.

- **Posilnenie kultúrneho a kreatívneho rozmeru v európskom sektore videohier**

Pracovná metóda: séria okrúhlych stolov a/alebo stretnutie think-tanku.

Odôvodnenie: V nadväznosti na závery Rady o európskej stratégii pre ekosystém kultúrneho a kreatívneho priemyslu a iniciatívnu správu a pilotný projekt Európskeho parlamentu týkajúce sa videohier môžu diskusie na európskej úrovni pomôcť identifikovať spôsoby, ako podporiť kultúrny a kreatívny rozmer v európskom sektore videohier, ktorý stojí v popredí nových kultúrnych praktík v digitálnom prostredí. V rámci týchto diskusií by sa mohli preskúmať aj otázky mechanizmov financovania, najmä pre MSP a startupy; nezávislosť, sloboda tvorby a rozmanitosť kultúrnych prejavov; zručnosti a odborná príprava; kreatívna a technologická inovácia; nové využitie videohier na podporu prístupu ku kultúre; úloha videohier na vzdelávacie účely atď.

Cieľové výsledky: odporúčania podporiť kultúrny a kreatívny rozmer európskeho sektora videohier a posilniť spoluprácu medzi európskymi zainteresovanými stranami v tejto oblasti.

b) Kultúra pre ľudí: podpora účasti na kultúrnom živote a úlohy kultúry v spoločnosti

• **Kultúra a podpora demokracie: smerom ku kultúrnemu občianstvu v Európe**

Pracovné metódy: partnerské učenie a prípadná konferencia spájajúca tvorcov politik a príslušné zainteresované strany v sektoroch kultúry a vzdelávania.

Odôvodnenie: V duchu charty z Porto Santo a na základe štúdie zadanej v rámci pracovného plánu pre kultúru na roky 2019 – 2022 je potrebné zintenzívniť a rozšíriť účasť občanov, najmä medzi mladšími generáciami, a legitimizovať rozhodovacie procesy, pričom sa do rozhodovania, tvorby, produkcie, komunikácie, mediácie a realizácie zapojí celá komunita. Je potrebné vytvoriť medzisektorové synergie medzi školami, kultúrnymi organizáciami, občianskou spoločnosťou a inými aktérmi, aby sa plne využil transformačný potenciál kultúry, ktorý pomôže posilniť demokraciu.

Cieľové výsledky: výmena skúseností a výber príkladov najlepších postupov.

- **Kultúra a zdravie**

Pracovné metódy: prípadná konferencia; prípadné neformálne stretnutia úradníkov z ministerstiev kultúry a ministerstiev zdravotníctva; krátkodobá skupina OMK pre začlenenie kultúry do politik v oblasti zdravia – výmena osvedčených postupov s osobitným zameraním na duševné zdravie.

Odôvodnenie: Kultúrne činnosti môžu prispievať k prevencii chorôb, podpore zdravia a manažmentu a liečbe chorôb. Ponúkajú holistický prístup a majú pozitívny vplyv na ľudí všetkých vekových kategórií a zo všetkých prostredí, zvyšujú kvalitu života ľudí a zlepšujú zdravie a celkový pocit pohody jednotlivcov a komúnit. Majú aj významný hospodársky dosah. OMK môže vychádzať z výsledkov prípravnej akcie z roku 2022 s názvom Kultúra pre zdravie a z predchádzajúceho výskumu a práce vykonanej v tejto oblasti.

Cieľové výsledky: zvýšenie informovanosti o pozitívnych účinkoch kultúry a dosiahnutie väčšej medziodvetvovej spolupráce medzi subjektmi s rozhodovacou právomocou; odporúčania pre vykonávanie participatívnych kultúrnych postupov so zameraním na duševné zdravie; ďalšie mapovanie osvedčených postupov.

- **Budovanie mostov: posilnenie rozmanitých úloh knižníc, ktoré otvárajú prístup ku kultúrnym dielam, zručnostiam a európskym hodnotám a sú ich sprostredkovateľmi**

Pracovné metódy: skupina OMK; semináre; konferencia.

Odôvodnenie: Knižnice zohrávajú kľúčovú úlohu v európskom demokratickom, sociálnom, kultúrnom a vzdelávacom prostredí na všetkých úrovniach. Významnou mierou prispievajú k budovaniu demokracie, angažovanosti občanov a činnosti zameraným na zapojenie verejnosti v celej EÚ, a to aj vo vidieckych a odľahlých oblastiach vrátane najvzdialenejších regiónov. Sú otvorené pre rôzne skupiny ľudí, vyvíjajú programy a činnosti odrážajúce súčasné spoločenské výzvy a poskytujú prístup k pluralitným a spoľahlivým informáciám a rôznorodému kultúrnemu obsahu v bezpečnom a prístupnom prostredí. Sú nepodstrádateľnou vstupnou bránou k miestnym a autochtónnym údajom, vedomostiam, výskumu a kultúre.

Cieľové výsledky: iniciovanie komplexnej diskusie a preskúmanie možností podpory a posilnenia knižníc; identifikácia rôznych rozmerov a oblastí, ktoré majú potenciál, a preskúmanie možností financovania v rámci programov EÚ; spájanie tvorcov politik a pracovníkov knižníc; preskúmanie možností odbornej prípravy a ďalších činností určených profesionálom.

- **Ochrana detí a mladých ľudí pred škodlivým obsahom na digitálnych platformách**

Pracovné metódy: seminár(-e)/diskusia(-e) za okrúhlym stolom.

Odôvodnenie: Digitálne platformy, ktoré ponúkajú obrovský pozitívny potenciál, využíva v súčasnosti veľký počet detí a mladých ľudí. Tým sa však zvyšuje aj riziko vystavenia zraniteľných skupín škodlivému obsahu alebo dezinformáciám, ako aj riziku závislosti. Je možné vychádzať z Európskej stratégie vytvárania lepšieho internetu pre deti, aktu o digitálnych službách (DSA) a pravidiel ochrany maloletých v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMSD). Okrem toho je v záujme ochrany detí a mladých ľudí pred škodlivým obsahom mimoriadne dôležitá a relevantná mediálna gramotnosť a kritické vnímanie médií a platforiem.

Cieľové výsledky: identifikácia najlepších postupov a ich podpora s cieľom chrániť deti a mladých ľudí a zlepšovať ich postavenie v online priestore tak v členských štátoch, ako aj na úrovni EÚ.

- **Objaviteľnosť rozmanitého európskeho kultúrneho obsahu v digitálnom prostredí**

Pracovné metódy: technická štúdia a/alebo seminár.

Odôvodnenie: Objaviteľnosť kultúrneho obsahu závisí od toho, ako boli údaje vytvorené a zdokumentované, ako aj od riadenia obsahu zo strany veľkých platforiem, ktoré pôsobia ako strážcovia prístupu. Nestačí, aby bol európsky obsah iba dostupný online, musí byť aj objaviteľný. Je nevyhnutné nadviazať na existujúcu prácu a konzultácie (napr. prehľad mediálneho prostredia, Európske audiovizuálne observatórium, Europeana), s cieľom lepšie pochopiť vplyv, ktorý majú postupy prioritizácie obsahu, odporúčania algoritmov a stratégie spravovania na kultúrnu a jazykovú rozmanitosť, a nájsť spoločné riešenia na zvýšenie viditeľnosti vysokokvalitného európskeho obsahu online vrátane vhodných modelov príjmov založených na údajoch.

Cieľové výsledky: odporúčania; preskúmanie inovačných projektov a osobitných nástrojov, ale aj ťažkostí týkajúcich sa prístupu k obsahu (vrátane osôb so zdravotným postihnutím alebo s nižším príjmom) so zameraním na menej rozvinuté a menej regulované odvetvia, ako je oblasť hudby alebo kníh.

c) **Kultúra pre planétu: využitie potenciálu kultúry**

• **Kultúrna štatistika – budovanie odolnosti v kultúre a prostredníctvom nej**

Pracovné metódy: séria seminárov a/alebo činností partnerského učenia; diskusie s Eurostatom a štatistickými úradmi členských štátov EÚ.

Odôvodnenie: Pandémia COVID-19 poukázala na niekoľko štrukturálnych výziev a zraniteľných miest v kultúrnych a kreatívnych sektoroch. Dôležité podporné opatrenia sa už prijali na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, je však potrebné prijať ďalšie kroky, ako je intenzívnejšia výmena najlepších postupov medzi členskými štátmi a vypracovanie súboru spoľahlivých štatistík v oblasti kultúry, ktoré by boli porovnateľné v celej EÚ, vrátane štatistík o rodových nerovnostiach v kultúrnych a kreatívnych odvetviach. Je dôležité nadviazať na výsledky pilotného projektu z roku 2022 s názvom „Kultúrne a kreatívne sektory v Európe v číslach“ a úzko spolupracovať s Eurostatom.

Cieľové výsledky: výmena najlepších postupov medzi členskými štátmi; identifikácia a vypracovanie súboru harmonizovaných a porovnateľných štatistík v celej EÚ, ktoré by sa vzťahovali na aspekty rodovej rovnosti, pracovný rozmer, ekonomickú podporu sektora a účasť na kultúrnom živote, aj s príslušnými sociálno-demografickými členeniami.

- **Správa v oblasti kultúry**

Pracovné metódy: stretnutie think-tanku, po ktorom by prípadne nasledovali súvisiace závery Rady.

Odôvodnenie: Svet v súčasnosti čelí veľkému množstvu rýchlych zmien. Preto sú potrebné nové spôsoby myslenia a inovatívne prístupy, a prierezové a integrované prístupy k správe v oblasti kultúry založené na najnovšom vývoji, výskume a inováciách sa tiež považujú za nevyhnutné na to, aby sa kultúra stala stredobodom verejného života.

Cieľové výsledky: vývoj nového modelu správy v oblasti kultúry, v ktorom sa navrhujú prístupy orientované na budúcnosť umožňujúce holistické riešenie súčasných výziev.

- **Opatrenia v oblasti klímy prostredníctvom kultúry vrátane umenia a kultúrneho dedičstva**

Pracovné metódy: nadviazanie na správu skupiny OMK z roku 2022; semináre; po ktorých by prípadne nasledovali súvisiace závery Rady.

Odôvodnenie: Kultúra vrátane umenia a kultúrneho dedičstva môže zohrávať kľúčovú úlohu pri iniciovaní opatrení v oblasti klímy a podpore udržateľných modelov spotreby a výroby. Kultúra môže zohrávať aktívnu úlohu v rámci opatrení v oblasti klímy a stimulovať zmenu myslenia v súvislosti s klimatickou krízou. Naše kultúrne dedičstvo možno chrániť prostredníctvom výmeny najlepších postupov v oblasti cielených ochranných opatrení a zároveň môže byť zdrojom osvedčených postupov a poznatkov týkajúcich sa adaptácie na zmenu klímy. Spolupráca by mala vychádzať zo správ OMK o posilnení odolnosti kultúrneho dedičstva voči zmene klímy a o kultúrnom rozmere udržateľného rozvoja.

Cieľové výsledky: výmena poznatkov o inovačných umeleckých a kultúrnych prístupoch vrátane opatrení v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti s cieľom riešiť klimatickú krízu a pomôcť zmeniť správanie v záujme riešenia klimatickej krízy; dosiahnutie pokroku vo výskume financovanom zo zdrojov EÚ v danej oblasti.

- **Vysokokvalitné prostredie na život pre každého**

Pracovné metódy: zasadnutia európskych riaditeľov pre politiky v oblasti architektúry (EDAP); podpora iniciatívy Nový európsky Bauhaus (NEB) prostredníctvom výmen v rámci siete expertov po skončení stretnutí OMK; možná organizácia európskej konferencie o politikách v oblasti architektúry.

Odôvodnenie: V súlade s prácou a správou skupiny OMK zloženej z expertov členských štátov EÚ týkajúcou sa investovania do vysokokvalitnej architektúry a životného prostredia pre všetkých (2021) a so závermi Rady o kultúre, vysokokvalitnej architektúre a zastavanom prostredí ako kľúčových prvkoch iniciatívy Nový európsky Bauhaus (2021) sa v rámci každého predsedníctva Rady EDAP stretáva s cieľom zväziť možné iniciatívy na dosiahnutie vysokokvalitného životného prostredia pre všetkých, vrátane tých, ktorí žijú vo vidieckych a odľahlých oblastiach, ako sú najvzdialenejšie regióny. Zasadnutia EDAP by sa mohli zamerať najmä na témy ako kvalita bývania v budúcnosti, reštaurácia, renovácia a prispôsobené opätovné využívanie kultúrneho dedičstva, ako aj skvalitnenie súťaží v oblasti architektúry a verejného obstarávania. Je kľúčové budovať synergie so sieťou NEB.

Cieľové výsledky: výmena osvedčených postupov medzi európskymi riaditeľmi pre politiky v oblasti architektúry; zhodnotenie existujúcich legislatívnych rámcov a príslušných iniciatív v tejto oblasti a prípadne začatie procesu monitorovania a presadzovania začlenenia noriem vysokej kvality do nových a revidovaných politík a programov; opatrenia súvisiace s NEB.

- **Ochrana dedičstva pred prírodnými katastrofami a katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou**

Pracovné metódy: činnosti partnerského učenia (semináre, návštevy) a/alebo konferencie.

Odôvodnenie: Prírodné katastrofy a krízy a katastrofy a krízy spôsobené ľudskou činnosťou (napríklad zmena klímy, pandémia COVID-19 a ruská vojna proti Ukrajine) si vyžadujú zdokonalenie zručností v oblasti posudzovania rizika, zlepšenie pripravenosti na katastrofy a koordinované opatrenia v rámci prierezového prístupu s cieľom chrániť kultúrne dedičstvo vrátane nehmotného kultúrneho dedičstva. Pri nadväzovaní na doterajšiu prácu je nevyhnutné ďalej začleňovať kultúrne dedičstvo do širších politík a iniciatív na všetkých úrovniach a využívať existujúce spoločné európske platformy a vypracovávať projekty (napr. európsky cloud pre spoluprácu súvisiacu s kultúrnym dedičstvom, sieť HEREIN) na účely výmeny, diskusií a zdieľania poznatkov a odborných znalostí týkajúcich sa pripravenosti na riziká a ich riadenia, obnovy a rehabilitácie kultúrneho dedičstva.

Cieľové výsledky: budovanie kapacít a zručností zainteresovaných strán; vypracovanie komplexného zoznamu príslušných príručiek, usmernení a metodiky na európskej úrovni s cieľom uľahčiť účinné navrhovanie a vykonávanie opatrení pripravenosti na riziká a núdzové situácie v členských štátoch a členskými štátmi.

- **Výmena informácií o boji proti nedovolenému obchodovaniu s tovarom kultúrnej hodnoty medzi profesionálmi v oblasti kultúrneho dedičstva a príslušnými orgánmi pre tovar kultúrnej hodnoty**

Pracovné metódy: séria seminárov dopĺňajúcich pripravovaný akčný plán EÚ proti nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi objektmi na roky 2023 – 2027 a/alebo činnosti partnerského učenia.

Odôvodnenie: Právne predpisy EÚ o dovoze a vývoze kultúrnych objektov sa vzťahujú na výzvy pri cezhraničnom obchodovaní v súvislosti s ochranou kultúrneho dedičstva. Príslušné orgány čelia viacerým výzvam (metódy overovania, dokumentácia, analýza údajov, pochopenie toho, ako trh s umením funguje vrátane jeho prechodu na internet atď.). Je kľúčové zabezpečiť efektívnu spoluprácu medzi všetkými zapojenými aktérmi vrátane ministerstiev kultúry, regionálnych a miestnych inštitúcií, profesionálov v oblasti kultúrneho dedičstva, orgánov presadzovania práva, špeciálnych policajných síl, colných a justičných orgánov a profesionálov pôsobiacich na trhu s umením.

Cieľové výsledky: posúdenie a zlepšenie spolupráce medzi zapojenými aktérmi; získanie vzájomných poznatkov o pracovných metódach; identifikácia rizík a problémov; a práca na možných odporúčaní na zlepšenia.

d) Kultúra v záujme partnerstiev spoločnej tvorby: posilnenie kultúrneho rozmeru vonkajších vzťahov EÚ

- **Správa strategického prístupu EÚ k medzinárodným kultúrnym vzťahom a súvisiaceho rámca**

Pracovné metódy: krátkodobá OMK, samit vyšších úradníkov.

Odôvodnenie: Úloha kultúry vo vonkajších vzťahoch bola zakotvená v niekoľkých nedávnych významných dokumentoch EÚ. Koordinácia a preklopenie rozdielov medzi rôznymi zainteresovanými stranami zapojenými do vykonávania je však pre EÚ i členské štáty naďalej výzvou na všetkých úrovniach. Je preto potrebné štruktúrovať spoluprácu medzi všetkými príslušnými aktérmi a posilňovať rovnaké postavenie záujmov vrátane umelcov a kultúrnych pracovníkov v oblasti kultúry. So zreteľom na zásadu spoločnej tvorby vo vonkajších vzťahoch EÚ je potrebné neustále prispôbovať pracovné metódy, aby sa formovali súdržné rozhodnutia vrátane vymedzenia regionálnych a tematických priorít (napr. v kontexte partnerstiev s kandidátskymi krajinami) alebo prípravy hlavných akcií EÚ (napr. knižné veľtrhy, svetové výstavy, veľtrhy a festivaly atď.).

Cieľové výsledky: prierezová a inkluzívna metodika vrátane návrhov budúcich pracovných štruktúr a metód, ktorými by sa zabezpečil posilnený, súdržný a dlhodobjší proces kultúrnej spolupráce v medzinárodných kultúrnych vzťahoch so zapojením všetkých príslušných zainteresovaných strán.

- **Zachovanie kultúrneho dedičstva a posilnenie postavenia miestnych kultúrnych a kreatívnych sektorov na Ukrajine**

Pracovné metódy: stretnutia expertnej skupiny pod vedením Komisie alebo think-tanku a činnosti partnerského učenia/odbornej prípravy; stretnutia so stálymi zastúpeniami.

Odôvodnenie: Ruská vojna proti Ukrajine zničila a poškodila ukrajinské kultúrne dedičstvo a kultúrne inštitúcie, vystavila ich značnej hrozbe ďalšieho ničenia a znehodnotenia, a dostala ich do situácie, keď sa stali terčom nedovoleného obchodu. Malo by sa preto podporovať úsilie o ich zachovanie a ochranu. Proces rekonštrukcie a obnovy by sa mal uskutočniť posilnením ukrajinských kapacít a odborných znalostí a mal by byť založený na vnútroštátnych, medzinárodných a európskych normách, štandardizačných textoch, zásadách (ako je NEB) a získaných skúsenostiach a mal by byť v súlade s európskymi zásadami kvality pre intervencie financované EÚ s potenciálnym vplyvom na kultúrne dedičstvo⁴. Podobne ukrajinskí kultúrni a kreatívni aktéri a pracovníci potrebujú podporu, keďže pri vykonávaní svojich činností naďalej čelia mnohým ťažkostiam. V duchu spoločnej tvorby by sa preto kultúrna spolupráca s Ukrajinou mala zameriavať na posilnenie odolnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov, ako aj ich schopnosti zachovať vitálnu kultúrnu a umeleckú scénu.

Cieľové výsledky: vyhodnotenie možných spoločných opatrení, synergií a najlepších postupov slúžiacich na zachovanie, ochranu a obnovu ukrajinského kultúrneho dedičstva a kultúrnych inštitúcií a na podporu ukrajinských kultúrnych a kreatívnych aktérov.

⁴ <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/58799-european-quality-principles-for-eu-funded-interventions-with-potential-impact-upon-cultural-heritage>

- **Úloha kultúry a kultúrnych pracovníkov pri podpore a obrane demokracie a ľudských práv v nestabilných situáciách**

Pracovné metódy: možné spoločné zasadnutia s príslušnými pracovnými skupinami Rady; spoločná hodnotiaca konferencia/seminár s Európskym parlamentom, Radou Európy, UNESCO a občianskou spoločnosťou.

Odôvodnenie: Výročná správa ESVČ o ľudských právach a demokracii vo svete za rok 2021 poukazuje na globálny kontext zhoršenia situácie v oblasti demokracie a rozsiahleho porušovania medzinárodných ľudských práv. Týka sa to aj kultúrnych a kreatívnych pracovníkov v tretích krajinách, ktorí sa zapájajú do obhajovania demokracie, ochrany ľudských práv, slobody umeleckého prejavu atď. Hoci EÚ už podporuje dodržiavanie kultúrnych práv a rozmanitosti v tretích krajinách, mohla by sa preskúmať cielenejšia a systematickejšia podpora, pričom by sa mali zohľadniť závery Rady Európy, UNESCO a Európskeho parlamentu v tejto oblasti.

Cieľové výsledky: komplexný prehľad situácií, potrieb atď. obhajcov ľudských práv v oblasti kultúry.

Orientačný harmonogram pracovného plánu EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026 [...]

Priorita	Opatrenie	2023		2024		2025		2026	
		1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok
a) Umelci a kultúrni pracovníci: posilnenie postavenia kultúrnych a kreatívnych sektorov	Postavenie a pracovné podmienky umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov	platforma (EK)		tematický seminár		tematický seminár		tematický seminár alebo príp. konferencia	
	Sloboda umeleckého prejavu	konferencia predsedníctva závery Rady							
	Stimulovanie digitálnej transformácie kultúrnych a kreatívnych sektorov			konferencia predsedníctva príp. závery Rady					
	Stimulovanie zelenej transformácie kultúrnych a kreatívnych sektorov s osobitným zameraním na energetickú krízu	hodnotenie – energetická kríza		OMK alebo semináre					
	Posilnenie kultúrneho a kreatívneho rozmeru v európskom sektore videohier		okrúhle stoly a/alebo stretnutie think-tanku						

Priorita	Opatrenie	2023		2024		2025		2026	
		1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok
	Závery Rady o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov	hodnotenie							
	Závery Rady o posilnení medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku					hodnotenie			
b) Kultúra pre ľudí: podpora účasti na kultúrnom živote a úlohy kultúry v spoločnosti	Kultúra a podpora demokracie: smerom ku kultúrnemu občianstvu v Európe	<i>(prezentácia štúdie EK z roku 2022 – predchádzajúci pracovný plán)</i>			partnerské učenie			príp. konferencia	
	Kultúra a zdravie		príp. konferencia príp. neformálne stretnutie úradníkov	(krátkodobá) skupina OMK					
	Budovanie mostov: posilnenie rozmanitých úloh knižníc, ktoré otvárajú	seminár		skupina OMK			seminár	konferencia	

Priorita	Opatrenie	2023		2024		2025		2026	
		1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok
	prístup ku kultúrnym dielam, zručnostiam a európskym hodnotám a sú ich sprostredkovateľmi								
	Ochrana detí a mladých ľudí pred škodlivým obsahom na digitálnych platformách						seminár		
	Objaviteľnosť rozmanitého európskeho obsahu v digitálnom prostredí	štúdia				príp. seminár			
c) Kultúra pre plánétu: využitie potenciálu kultúry	Kultúrna štatistika – budovanie odolnosti v kultúre a prostredníctvom nej	Semináre/partnerské učenie a diskusie s Eurostatom a štatistickými úradmi členských štátov EÚ							
	Správa v oblasti kultúry							stretnutie think-tanku príp. závery Rady	
	Opatrenia v oblasti klímy prostredníctvom kultúry vrátane umenia			príp. seminár		príp. seminár		seminár	príp. závery Rady
Pokrok vo výskume na túto tému financovanom z prostriedkov EÚ									

Priorita	Opatrenie	2023		2024		2025		2026	
		1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok
	a kultúrneho dedičstva								
	Vysokokvalitné prostredie na život pre každého	Zasadnutia EDAP							
		Podpora iniciatívy Nový európsky Bauhaus							
		prip. konferencia							
	Ochrana dedičstva pred prírodnými katastrofami a katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou			partnerské učenie			prip. konferencia		
Výmena informácií o boji proti nedovolenému obchodovaniu s tovarom kultúrnej hodnoty medzi profesionálmi v oblasti kultúrneho dedičstva a príslušnými orgánmi pre tovar kultúrnej hodnoty		seminár/partnerské učenie	seminár/partnerské učenie	seminár/partnerské učenie					

Priorita	Opatrenie	2023		2024		2025		2026	
		1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok	1. polrok	2. polrok
d) Kultúra v záujme partnerstiev spoločnej tvorby: posilnenie kultúrneho rozmeru vonkajších vzťahov EÚ	Správa strategického prístupu EÚ k medzinárodným kultúrnym vzťahom a súvisiaceho rámca	samit vyšších úradníkov							
			krátkodobá OMK						
	Zachovanie kultúrneho dedičstva a posilnenie postavenia miestnych kultúrnych a kreatívnych sektorov na Ukrajine	zasadnutia expertnej skupiny alebo think-tanku pod vedením Komisie							
		partnerské učenie/činnosti odbornej prípravy							
	stretnutia so stálymi zastúpeniami								
	Úloha kultúry a kultúrnych pracovníkov pri podpore a obrane demokracie a ľudských práv v nestabilných situáciách			spoločná hodnotiaci konferencia/seminár (s EP, Radou Európy, UNESCO, občianskou spoločnosťou)					
spoločné zasadnutie s príslušnou pracovnou skupinou Rady									

Usmernenia pre všetky pracovné metódy

Všeobecné usmernenia

- pracovné metódy v rámci pracovného plánu sú flexibilné a neobmedzujú sa len na metódy uvedené v kapitole III bode 7,
- Komisia podľa potreby poskytne odborné znalosti (vrátane štúdií a iných foriem odborných vstupov) a logistickú podporu v súvislosti s navrhovanými pracovnými metódami v rámci tohto pracovného plánu,
- účasť je dobrovoľná a v prípade potreby vychádza z vymenovaní členských štátov. Na expertné skupiny Komisie a okrúhle stoly sa vzťahujú osobitné pravidlá (pozri nižšie),
- v prípade, že je to relevantné a uskutočniteľné, Komisia na požiadanie poskytne virtuálny priestor (na komunikáciu a výmenu dokumentov) pre vybrané pracovné metódy s cieľom umožniť odborníkom udržiavať kontakt a diskutovať o príslušných otázkach. Tento virtuálny priestor bude otvorený vymenovaným osobám zo všetkých členských štátov a prípadne z iných zúčastnených krajín,
- výboru pre kultúrne záležitosti sa na požiadanie poskytnú informácie o pokroku dosiahnutom v súvislosti s opatreniami v rámci pracovného plánu,
- pre každý konečný výsledok každej pracovnej metódy v rámci pracovného plánu sa podľa potreby navrhne plán distribúcie a komunikácie na európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni,
- odporúčania vyplývajúce z každej pracovnej metódy prediskutuje výbor pre kultúrne záležitosti a v prípade, že je to relevantné, aj iné príslušné prípravné orgány a podľa potreby sa predložia Rade,
- záverečné správy o každej pracovnej metóde sa zverejnia a Komisia podľa potreby preloží do všetkých úradných jazykov EÚ zhrnutie v maximálnom rozsahu štyroch strán.

Otvorená metóda koordinácie (OMK)

- OMK poskytuje rámec pre spoluprácu, výmenu a zdieľanie osvedčených postupov medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o určité spoločné témy, a umožňuje vypracovanie nezáväzných odporúčaní,
- mandát OMK sa sfinalizuje v rámci výboru pre kultúrne záležitosti – v prípade potreby s príspevkom pracovnej skupiny pre audiovizuálnu oblasť a médiá – na základe návrhu mandátu, ktorý predloží Komisia,
- v mandáte sa môže navrhnúť, aby boli do skupiny OMK prizvané tretie strany vrátane tretích krajín⁵,
- každá skupina OMK zodpovedá za vymenovanie predsedu alebo spolupredsedov na prvom zasadnutí expertov,
- v závislosti od tematickej oblasti by sa skupine OMK mohlo navrhnúť, aby vytvorila menšie osobitne zamerané skupiny s a ak je to vhodné, využívala participatívne metódy.

Činnosti v rámci partnerského učenia

- činnosti partnerského učenia by mali príslušným tvorcom politik, odborníkom z praxe a/alebo príslušným zainteresovaným stranám umožniť výmenu myšlienok a poznatkov o postupoch, nástrojoch a pracovných metódach na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni. Mali by sa uskutočňovať v praktickom kontexte so silným dôrazom na prax,
- jednotlivé členské štáty alebo skupina členských štátov môžu prevziať iniciatívu a poskytnúť odborné znalosti týkajúce sa tejto pracovnej metódy alebo o ne požiadať,
- Komisia môže tiež organizovať činnosti partnerského učenia pre vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych odborníkov z praxe.

⁵ Na účely tohto pracovného plánu sú „tretími krajinami“ krajiny uvedené v ustanoveniach článkov 9 a 10 programu Kreatívna Európa [nariadenie (EÚ) 2021/818 – Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 47 – 48].

Stretnutia think-tanku

- stretnutia think-tanku by mali poskytovať priestor na diskusiu o nových, aktuálnych alebo inovačných témach, ako aj na brainstorming o plánoch alebo stratégiách. Diskusia by mala byť otvorená a striktne neformálna,
- členské štáty alebo skupina členských štátov môžu v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami prevziať iniciatívu a poskytnúť odborné znalosti a logistickú podporu v súvislosti s touto pracovnou metódou,
- metóda môže zahŕňať jedno stretnutie alebo sériu stretnutí, ako to navrhne iniciujúci orgán.

Hodnotenia

- účelom hodnotení je preskúmať a posúdiť vývoj a výsledky v tematickej oblasti dohodnutej v rámci výboru pre kultúrne záležitosti. Okrem toho slúži ako fórum pre všetkých, ktorí sú zapojení do diskusie,
- hodnotenie môže mať akúkoľvek náležitú formu, napr. online zasadnutie expertov, dotazník, konferencia atď.

Expertné skupiny pod vedením Komisie a okrúhle stoly

- expertné skupiny pod vedením Komisie sú poradné orgány zriadené Komisiou s cieľom poskytovať poradenstvo v súvislosti s prípravou legislatívnych aktov a politických iniciatív⁶. Zúčastnení experti sa vyberajú podľa vnútorných pravidiel Komisie,
- Komisia môže organizovať aj okrúhle stoly s vybranými účastníkmi na tému dohodnutú v pracovnom pláne EÚ pre kultúru.

⁶ Register expertných skupín Komisie: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/home?lang=sk>.

Hlavné politické dokumenty

- nový strategický program pre EÚ 2019 – 2024 (prijatý 20. júna 2019),
- oznámenie Komisie s názvom Nová európska stratégia pre kultúru, 22. mája 2018, COM(2018) 267 final,
- oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európske médiá v digitálnej dekáde: akčný plán na podporu obnovy a transformácie, COM(2020) 784 final,
- koncepcia pre kultúrne dedičstvo v konfliktoch a krízach. Prvky zamerané na mier a bezpečnosť vo vonkajšej činnosti Európskej únie (apríl 2021),
- Konferencia o budúcnosti Európy – správa o konečnom výsledku, (máj 2022),
- konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie s osobitným dôrazom na články 8, 10 a 167 ZFEÚ (Ú. v. EÚ C 202, 7.6.2016, s. 47),
- Dohovor o priestupkoch týkajúcich sa kultúrneho majetku (2017),
- závery Rady s názvom Európske médiá v digitálnej dekáde: akčný plán na podporu obnovy a transformácie (Ú. v. EÚ C 210, 3.6.2021, s. 6),
- závery Rady o strategickom prístupe EÚ k medzinárodným kultúrnym vzťahom a rámci pre činnosť (Ú. v. EÚ C 192, 7.6.2019, s. 6),
- závery Rady o budovaní európskej stratégie pre ekosystém kultúrneho a kreatívneho priemyslu (Ú. v. EÚ C 160, 13.4.2022, s. 13),
- závery Rady o správe kultúry (Ú. v. EÚ C 393/03, 19.12.2012, s. 8),

- závery Rady o kultúre, vysokokvalitnej architektúre a zastavanom prostredí ako kľúčových prvkoch iniciatívy Nový európsky Bauhaus (Ú. v. EÚ CI 501, 13.12.2021, s. 13),
- závery Rady o prístupe EÚ ku kultúrnemu dedičstvu v konfliktoch a krízach (dokument 9837/21),
- závery Rady o posilnení medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku (Ú. v. EÚ C 160, 13.4.2022, s. 20),
- závery Rady o riadení rizík v oblasti kultúrneho dedičstva (Ú. v. EÚ C 186, 15.6.2020, s. 1),
- závery Rady o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov (Ú. v. EÚ C 209, 2.6.2021, s. 3),
- Závery Rady o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2019 – 2022 (Ú. v. EÚ C 460, 21.12.2018, s. 12) a správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2019 – 2022 (COM/2022/317 final),
- závery Rady o mladých tvorivých generáciách (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 34),
- vyhlásenie z Davosu – Vysokokvalitná kultúra výstavby pre Európu, 20. – 22. januára 2018,
- rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/864 zo 17. mája 2017 o Európskom roku kultúrneho dedičstva (2018), (Ú. v. EÚ L 131, 20.5.2017, s. 1),
- vyhlásenie európskych ministrov zodpovedných za kultúru, audiovizíu a médiá, stretnutie v Angers 7. a 8. marca 2022,
- akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024, JOIN(2020) 5 final,

- zelená kniha o európskom kultúrnom dedičstve s názvom Začlenenie spoločného európskeho dedičstva do centra Európskej zelenej dohody (marec 2021),
- uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. septembra 2020 o kultúrnej obnove Európy (2020/2708(RSP)),
- uznesenie Európskeho parlamentu z 20. októbra 2021 o situácii umelcov a kultúrnej obnove v EÚ (2020/2261(INI)),
- Rámcový dohovor o hodnote kultúrneho dedičstva pre spoločnosť (dohovor z Fara, 2005),
- Rímske vyhlásenie vedúcich predstaviteľov G20,
- spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Európskemu parlamentu a Rade – Stratégia EÚ pre medzinárodné kultúrne vzťahy (JOIN/2016/ 29 final),
- vyhlásenie ministrov o kultúre v čase krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 (apríl 2020),
- charta z Porto Santo (2021),
- odporúčanie členským štátom CM/Rec (2017)1 o stratégii pre európske kultúrne dedičstvo v 21. storočí (2017),
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/818 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje program Kreatívna Európa (na obdobie 2021 až 2027), (Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 34),
- uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o kultúrnom rozmere udržateľného rozvoja (Ú. v. EÚ C 410, 6.12.2019, s. 1),
- Rímska charta (2020),

- Transformujeme náš svet: Agenda OSN 2030 pre udržateľný rozvoj (A/RES/70/1),
 - Dohovor UNESCO z roku 2005 o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov,
 - Dohovor UNESCO na ochranu kultúrnych statkov za ozbrojeného konfliktu vrátane nariadení na vykonávanie tohto dohovoru (Haag 14. mája 1954),
 - Deklarácia UNESCO z konferencie Mondiacult pre kultúru (Mexiko 30. septembra 2022),
 - rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 2347 (Digitálna knižnica UNESCO, 2017, CL/4210).
-